

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
 Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
 minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A testi és lelki rendellenességek a
 közbiztonsági szolgálat szempontjából.*

Irtó: Argay Ferencz csendőrfőhadnagy.

I. A bűnözés okai.

A napilapokban olvashattuk azt a rövidke hirt, hogy Franciaország egyik kis falujában egy 13 éves fiu fejszét, puskát és töltényeket kerített, a fejszével leütötte testvérét, megfenyegette atyját, a puskával a szomszédokra lövöldözött és többször is azt kiáltotta:

«Bonnot vagyok, dinamittal kell engem felrobbantani...»

Önkéntelenül tódul ajkunkra az a kérdés, vajjon egyedül csak Bonnotnak, a párisi apacsnak véres pályafutása volt-e képes ezt a borzalmas merényletet előidezni, avagy a gyermek gonosztevő sajnálatraméltó eltévelyedése más okok behatását is feltételezi-e?

A kriminológia, pontosabban e tudománynak egy fiatal ága, meg tud felelni e kérdésre, mert épen azzal foglalkozik, hogy kikutassa és rendszerekbe foglalja azokat az okokat és tényezőket, amelyek bűncselekmény elkövetésénél annak létrejöttéhez alapul szolgáltak vagy serkentőleg, előmozdítólag hatottak. Ezt a tudományágat bűnügyi kóroktannak (criminalætiologia) nevezik.

E tudományágnak megalapozója Lombroso Cézár, a híres olasz orvos-tanár.

Abból az alapelvől indult ki, hogy senki sem követ el bűncselekményt, — büntetés terhe mellett eltöltött rosszat — magának a rossznak kedvéért, hanem a bűnözésnek valami más indítóoka van, ha ezt megtalálni és hatásában megszüntetni lehetne, úgy a következmény: a bűncselekmény elmaradna.

Lombrosónak és követőinek tanulmányai szerint azokban a személyi tulajdonságokban rejlik a bűnözés oka, amelyekkel valaki születik. E személyi tulajdonságok a szülők egészségi, ideg- és elmeállapota, továbbá életmódjuk, bűnözésre való hajlamuk stb. nyomán öröklődnek át és úgy testi, mint lelki — orvosilag is kimutatható rendellenességekben felismerhetők. Tájékozásul em-

litem fel csupán, hogy ilyen testi rendellenesség például: a koponya, az arc szabálytalansága, a fülek alakja, a test szőrzetének fogyatékosága vagy túlfejlődése, az érzékszervek biányos működése, stb., lelki rendellenesség például: indulatosságig fejlődött szenvedélyesség, alattomoság, hiúság, befolyásolhatóság, brutálisra való hajlam, rendellenes nemi ösztön stb.

Az ilyen jelenségekkel bíró egyéneket született bűntetteseknek tartottak, akik fejlődésükben az erkölcsi érzék teljes megszűntéig (moral insanity) juthatnak.

Vagyis a bűnöző nem szándékos és főleg nem tudatos elkövetője a rossznak, hanem egy már a születésénél fogva gyilkosság, rablás, gyujtogatás elkövetésére ítelt, néha gyógyítható, legtöbbször gyógyíthatatlan beteg, kitől a társadalmat nem a fegyveres rendőrség és a börtön fogja megvédeni, hanem a kórház és az elkülönítés.

Lombroso és követői pillanatnyilag nagy diadalt arattak elméletükkel, de nemsokára bekövetkezett a kiábrándulás, akadtak tudományos ellenfelek, akik buvárdásaikban ép ellenkező eredményre jutottak.

Ezek szerint a bűnelkövetés okai az előbb említett rendellenességektől teljesen függetlenek, a bűnös személyi sajátságain kívül keresendők és az éghajlati viszonyok, évszak, nevelés, környezet nyújtotta példa, gazdasági, állami és társadalmi berendezkedés szolgáltatják azokat. Segítségére jött a Lombroso-tant tagadó tábornak a statisztika is, amely például kimutatta, hogy délen a gyilkosság, északi vidékeken a vagyon elleni bűntetés a gyakoribb, télen a vagyon, nyáron a személybiztonság van inkább veszélyeztetve, jó termést hozó év előnyös hatással van a vagyonbiztonságra.

E két elmélet összegyeztetéséből, mintegy elismerésképpen annak, hogy valahol középen fekszik az igazság, egy harmadik elmélet keletkezett, mely a bűnözés főokaiként a tettes rendellenes személyi tulajdonságaira beható, rajta kívül működő kedvezőtlen befolyásokat jelöli meg.

Ennek az elméletnek jogosultságát laikus szemmel is felismerhetjük.

Egy, bár testileg vagy lelkileg rendellenes tulajdonságokkal bíró ember egyedül azért még nem lesz bűntevő; korlátozni fogja a nevelés nyújtotta helyes erkölcsi érzés és ítélőképesség, támogatni fogja a jó példa

* Felhasznált irodalom: Dr. Moravcsik Ernő és Súlyom Andor: Az orvos működési köre az igazságügy közszolgálatában. Dr. Jok Albert: Kriminológia. Hans Gross: Handbuch für Untersuchungsrichter. Tenne: Criminal-Bibliothek.

Első magyar vill. orrő
 berend. hangsz. r-gyár
 honvédség, valamint a m. kir. osendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangsz. készítője, az
 Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.
 Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős el-
 pusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Argyérzék minden hang-
 szerrel külön küldetik. Magyarországon legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

a vallásosság és büntelen fog maradni talán már csak azért is, mert a bűn elkövetésére szükség nem készíti; viszont az is bizonyos, hogy csupán csak azért, mert valaki bűntevést előmozdító, kihívó nehéz viszonyok közé jutott, ha lelkiileg ép, erkölcsileg egészséges, nem fog engedni a csábításnak s a helyzet nehézségeinek ellentállva, leggyakrabban megmarad becsületesnek.

Tebát amig egyrészt a bűn oka nem egyedül a tettes rendellenes személyi tulajdonságaiban rejlik, mert senki sem született büntettes és a testi vagy lelki rendellenességek senkit sem kárhozhatnak elkerülhetlenül bűn elkövetésére, másrészt az is bizonyos, hogy ezek nélkül — alkalmi bűntevőktől eltekintve — bűnözés csak kicsiny százalékban fog előfordulni. (Így például: 100 gyilkos megvizsgálásánál csak 20—30-nál nem találták meg azokat a rendellenességeket, a melyek a gyilkostipushoz tartoznak, ellenben azok 70—80%-ában megtalálhatók voltak.)

Mindebből pedig kiviláglik, hogy a testi és lelki rendellenességek és a bűnelkövetés között szoros kapcsolat áll fenn és azoknak pontos ismerése a közbiztonsági szolgálat szempontjából kívánatos.

Rövid, összefoglaló módon fogom ismertetni a rendellenességek megnyilvánulását és pedig abból a szempontból, amennyiben a közbiztonságot befolyásolván, a közbiztonsági közeget érdekelhetik.

II. Az elmebetegségek fajai, tekintve a közbiztonságra való veszélyességüket.

A testi és lelki rendellenességek bizonyos oly változásokat idézhetnek elő valamely egyénben, hogy azok miatt az érintett egyén tudata és akarata korlátozva, esetleg megazúntatva van.

Az orvosi tudomány a lelki élet eme megzavarodottságát elmebetegségnek nevezi.

A legtöbb elmebetegség vagy veleszületett a beteggel, vagy legalább a hajlamot örökölte, gyakran azonban szerzett baj: alkoholizmus, szifilis, koponyasérülés, gyermekágy stb. eredményeképpen s főbb fajai a következők:

a) Búskomorság.

A szellemi és mozgási működés nagyfokú lanyhaságában és téveszmék keletkezésében nyilvánul. A beteg fájdalmas érzések, önvád, jövőtől való félelem lepheti el, melyek hatása alatt öngyilkosságra vetemedhet, de hozzátartozóira nézve is veszélyessé válhat. Nem egy családfirtó került ki a búskomorságban szenvedők közül.

b) Dühösség (mánia).

Előbbinek — jelenségeiben — szinte ellentéte; a beteg túlélnék, kóborol, ingerlékeny. Nemi ösztön fokozódott.

Közcsend, hatóságok és szemérem elleni bűncselek-

mények, de testi sértések és vagyonrongálások elkövetésére (gyujtogatás) is hajlamosít ez a baj.

c) Tébolyodottság.

Megkülönböztetendő:

üldöztetési tébolyodottság — a beteg minden cselekvésben ellene irányuló fondorlatot lát, emiatt feljelentéseket (hamis vád) tehet, de erőszakos módon is vehet magának elégtételt (testi sértés, emberölés);

nagysági tébolyodottság — midőn a beteg nagy hatalmat, rangot, állást, tehetséget tulajdonít önmagának; ezzel másokat is félrevezethet, anyagilag megkárosíthat (csalás, zsearolás);

vallásos tébolyodottságnál — Isten kiválasztottjának, kiküldöttjének tartja magát, túlvilágiakkal érintkezik, azok meglátogatják, meghagyásokat adnak neki stb.; öngyilkosságra, hozzátartozók, de idegenek élete elleni hűncselekményekre is vezethet;

szerelmi tébolyodottságnál — a beteg alap nélkül hiszi, hogy magasabbrangú személy szerelmét bírja, azt ajánlataival üldözi, ellenségeket lát, kik szerelmét s az egyesülést akadályozzák; áldozata ellen szemérem elleni merenyletet, vélt ellenségei ellen a becsület vagy a testi épség elleni bűncselekményt hozhat létre;

perlekedési tébolyodottság — abban nyilvánul, hogy a beteg okoskodóvá, sértően vitatkozóvá válik, vádakkal járja a hatóságok összes fórumait, vég nélkül pereskedik; a becsület és testi épség ellen követhetnek el bűncselekmények.

d) Nehézkóros (eskóros) elmezavar.

Kábultság, szivnyomás, erőszakoskodása fajuló indultkitörések, összeesési rohamok. Lombroso szerint a bűntevők nagy része a nehézkórosok családjába sorol.

Az élet és testi épség ellen brutális merenyleteket, sokszor a bestialitásig fajuló szemérem elleni bűncselekményeket, de lopást és gyujtogatást is elkövethetnek.

e) Hiszterikus elmezavar.

Egyike a leggyakrabban előfordulóknak, nagyrészt nőknél. Érzéketlenség váltakozik a túlérzékenységgel, hazudozásra, féltékenykedésre hajlam, a kedélyhangulatok nélküli megváltozása, síró- és nevetőgörcsök. Öngyilkossági kísérletek gyakoriak, de nem komolyak.

Becsületsértés, rágalmazás, hamis vád, féltékenységi alapon testi sértés fordulhat elő.

f) Neurasthenikus elmezavar.

Hasonlóképpen gyakran előforduló megbetegedés, de túlnyomóan a férfiak között.

Jellemző tünet: álmatlanság, betegségek érzése, túlérzékenység, erkölcsi érzék lazulása; könnyen sértődnek.

Rohamszerű kitérőseik miatt a testbiztonságot, erkölcsi

Ha fáj a feje ne tévőzzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát** mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kápesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozól ingy. postai szállítás.

Frakó vára

zülés miatt a szemérem és a vagyonbiztonságot veszélyeztetetik.

g) *Hűdékes elmezavar.*

Agylágyulásnak is nevezik ezt a betegséget. Az első jelenségek a neuraszténiához hasonlítanak, később az emlékezőtehetség és az erkölcsi érzék folytonos lazulásával teljes butaságig fejlődhet. Együtt járhat: nagyszási téveszmével, gyűjtögetési hajlammal, fokozott s rendellenes nemi ösztönrel stb.

Agylágyultak az erkölcsi érzék lazulása és kóros nemi ösztöneiknél fogva leginkább vagyon és szemérem elleni bűncselekményeket követhetnek el.

Mint elmebetegségek megkülönböztethetők még: a *butaság* több faja és a különböző mérgek következtében jelentkező elmezavarok.

Előbbiek közül a kóros elmeengesség, ntöbbiak közül az alkohol- (szesz) mérgezés lehet leggyakrabban a közbiztonság megzavarója.

A kóros elmeengességnél a beteg munkára képtelen, arra lusta; költekező, dorbézoló életmódra van hajlamos, és mert az erkölcsi érzékét teljesen elveszti, hogy költekezéseit folytathassa, idegen vagyonhoz fog nyulni.

Az alkoholemérgezés tünetei rendellenes szervezeti embernél már kisebb mennyiségű szesz elfogyasztása után is mutatkozhatnak: fokozott izgalom, a rend korlátainak megbontása, erőszakoskodások jellemzik (részeség), amelyek miatt a kihágások egész sora elkövethető.

A szeszitaloknak huzamosabb időn át nagyobb mennyiségben való élvezése idült szeszmergezt okoz. Ez testi betegségeken kívül egyéb következményekben is végzetes: hanyagság, megbízhatatlanság, erkölcsi érzék tompulása, emlékező- és ítélőképeség gyengülése, reszkető örvény (delirium tremens). A beteg úgy az élet-, mint a vagyonbiztonságra felette veszélyes; gyakran öngyilkos lesz.

(Folyt. köv.)

Mit kell tudni a csendőrnek a bűnvádi perrendtartásból?

Írta: dr. Kármán Elemér erzsébetfalvai kir. járásbíró.

(Folytatás).

Ezek a cselekmények azok, amelyeket közönségesen sürgős és halaszthatatlan nyomozó cselekményeknek hívunk és ezekre nézve meg kell jegyeznünk általában azt, hogy ezeket ép azért, mert a bűncselekmény nyomainak megemmisítésétől vagy megváltoztatásától lehetne tartani, a törvény a bírói hatóságoknak tartja fenn, amelyek arról mindjárt oly jegyzőkönyveket vesznek fel, amelyek a főtárgyaláson felolvashatók lesznek.

A nyomozásban tehát a rendőri hatóságok a bíróságkal közösen vesznek részt.

Ezek a sürgős bírói cselekmények:

1. a bírói szemle,
2. személymotosás és házkutatás,

3. lefoglalás,

4. előzetes letartóztatás,

5. valamely tanunak eskü alatt való kihallgatása, megbüntetése vagy vallomásra való kényszerítése.

Ezeket csak a bíróság teljesítheti.

Tudnunk kell, hogy hogyan jut a bíróság az ily cselekmények szükségének a tudomására, melyik bíróság fogatosítja azokat és azután lássuk ezeket az egyes nyomozó cselekményeket külön-külön.

A nagykúti gyakosságot ügyében a járásörmester a járás székhelyén lévén, ahol járásbíróság is van, bemegy a járásbírósághoz és ott a büntető bírónak megjelenti az esetet. Ezután a nyomozás megejtése végett még éjjel Nagykútra utazott. Így rendeli ezt a Bp. 94. §. utolsó mondata. Szabály az lenne, hogy a kir. ügyészséget, amely a nyomozást vezetni hivatva van, kellene értesíteni az esetről; ennek meg is kell történnie, azonban azt a járásbíróság köteles megtenni, a jelen esetben és a Bp. 95. §-a értelmében a kir. ügyészségtől indítványt kérni. Természetes, hogy ez nem minden esetben van így; a Bp. 94. §-a és a Szolg. ut. 114. §-a kifejezetten megmondja, hogy a járásbíróhoz akkor kell fordulni, ha az közelebb van, mint a kir. ügyészség. A legtöbb esetben a járásbíróság lesz közelebb, azonban ha pl. a csendőrök megye székhelyén van, ahol a kir. ügyészség is székel, ott egész bizonyos, hogy a kir. ügyészség lesz értesítendő. Lehet azután eset, ahol a királyi ügyészségnek van távbeszélője, a járásbírósnak azonban nincs, ott célszerű a királyi ügyészséghez is fordulni.

A járásbíróság tehát meghallván a járásörmester jelentését, az esetet távbeszélőn vagy sürgönyileg közli a kir. ügyészséggel. Ha azonban nem tud a kir. ügyészséggel összeköttetést kapni vagy a sürgönyözés is sok időt venne igénybe, a Bp. 95. §-a alapján jogában van és kötelessége is a kir. ügyészség indítványának bevárása nélkül mindazokat a nyomozó cselekményeket teljesíteni, amelyeknek elhalasztása az eljárás célját veszélyeztetné. Ez esetben azonban a távbeszélő összeköttetés sikerült és a kir. ügyész a következő indítványt tette:

„Indítványozom az elhalt K. Ferencz hullájának szemlejét és boncolását, helyszíni szemle megtartását, a közrekerítendő tettesnek előzetes letartóztatását és a sürgősöknek mutatkozó tanukihallgatások teljesítését. Kir. ügyész.”

A kir. ügyésznek ezt a nyilatkozatát hívjuk „indítvány”-nak. *Indítvány* alatt értjük tehát a kir. ügyésznek azt a nyilatkozatát, amelylyel a bíróságtól valamely bírói cselekmény teljesítését kéri.

Amint tehát a kir. ügyészség a csendőrséggel *felhívás* útján, úgy a bírósággal *indítvány* útján érintkezik.

Ebben az ügyészi indítványban benne foglaltatnak az összes sürgős nyomozó cselekmények, lássuk, hogyan fogatosította azt a kir. járásbíróság.

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
ERBENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÚT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

Kilátás Fraknó várából.

Tudjuk, hogy minden kir. törvényszéknek van vizsgálóbirája. Tulajdonképp ehhez is fordulhatna a királ i ügyész; de részben idő-, részben költségkimelésből többnyire a járásbírókat szokták igénybe venni. Erről szól a Bp. 86. §-a.

3. Birói szemle és szakértők.

A nagykúti gyilkosság ügyében tebát bizottság szálott ki a helyszínére; ez a bizottság állott a következőkből: a járásbíró és a jegyző, továbbá két orvos, még pedig az egyik a kir. törvényszéki orvos, mert fontosabb esetekben elő van írva, hogy ezt kell igénybe venni és a másik a járásorvos. A járásbíró fogja foganatosítani magát a hivatalos eljárást. A jegyző teendője a nyomozó cselekményekről jegyzőkönyv felvétele, mert a Bp. 121. §-a kötelezően írja elő, hogy minden esetben a jegyzőkönyv felvételénél a jegyzőkönyvvezetőt kell alkalmazni. Az orvosok pedig, mint gondolhatjuk, a hullaszemlét és a boncolást fogják foganatosítani. Ezenfelül a bizottság kiegészítette magát két megbízható egyénnel a nagykúti polgárok köréből, mert a Bp. 227. §-a értelmében a szemle legalább két tanu jelenlétében foganatosítandó. Ezek az utóbbiak a bírósági és ezekre nézve tudnunk kell, hogy ilyen bírósági tanu esendőrnem lehet.

A bíró és a jegyzőkönyvvezető a hatósági tanukkal mindenekelőtt a helyszíntre megy s ott a helyszínt megvizsgálja. Amint említettük, a hulla már nem volt a helyszínén, ennél fogva csak az ott létező nyomok voltak megállapíthatók. A szabály az lenne, hogy a bíróság megérkezéséig a helyszín és az áldozat úgy maradjon, ahogy azt az eset után találták és a csendőrségnek oda kell hatni és az előjárásokat szorgalmasan kitanítani, hogy amint azt a Bp. 94. §-a előírja: a nyomok változatlanul épségben tartassanak; emberölési esetekben azonban egész kétségtelen, hogy emberbaráti kötelesség lévén az áldozat lehető megmentése s így a mennyiben az még életben levőnek látszik vagy halála orvos által ott a helyszínén nyomban meg nem állapított vagy ha nem talált hulláról van szó, nem lehet kifogás az ellen, hogy az áldozat baza ne vitessék.

A bíróság már most a szemlénél jegyzőkönyvet vesz fel, amely a következőben hangzik:

Helyszíni szemle-jegyzőkönyv:

Felvette a kir. járásbíró Nagykúton az 1912 október 17. napján az erőszakos halállal elbalt K. Ferencz ügyében.

Jelenlevők:

A bíróság részéről:

N. N. kir. járásbíró. A. B. hatósági tanuk.

N. N. jegyzőkönyvvezető.

A bíróság Nagykúton megjelenvén, a fentírt hatósági tanuk jelenlétében a községi bíróval és a járás-

örmeisterrel megmutattatta magának azt a helyet, ahol K. Ferencz leütve előző este megtaláltatott. Ez a hely a kis utca és hosszú utca sarkán a hosszú utca 40. sz. ház mellett elterülő üres telek előtt van; a 34 lépés hosszú telek csupán egy termésfából álló korláttal van elkerítve; közepén 18 lépésnyire a 40. és 44. házszám között feküdt a hulla; közvetlen e helylyel szemben van Takács András vendéglője. Az utca 16 lépés széles és burkolva nincs.

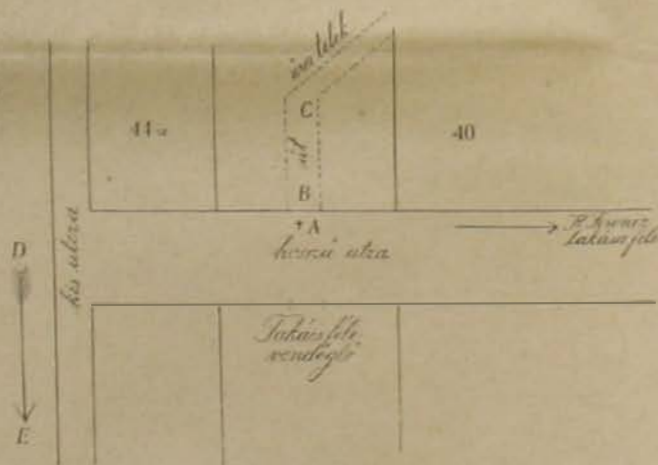
Az idemellékelte vázrajzon A-val megjelölt helyen a homokban bő vérnyomok találhatók és annak a nyoma, hogy ott valamely test feküdt.

A megjelölt üres telken déli irányban vezető három lépés széles úton a B ponttól a C pontig lábnyomok találhatók. Ezek a lábnyomok gipszszel felvétetvén, megállapították, hogy azok a hulla találati helyétől déli irányban baladnak és megállapították a talajban talált nyomokból, hogy a jobb lábának megfelelő csizmanyomon a külső oldalon faldozás nyoma vésődött a talajba.

Megállapítottuk továbbá, hogy az A. pont, vagyis a hulla találati helye K. Ferencz lakásától, amely hosszú utca 14. szám alatt van, egyenes irányban 115 lépés.

A leirt üres telken a C ponton egy dorong találtatott, amelynek bunkós oldala véres és amely bünjelként őrizetbe vétetett.

A most leirt adatokat a következő rajz világosítja meg:

Egyéb említésre méltó adat nem találtatott.

A jegyzőkönyvet lezárva aláírtuk.

Kmft.

N. N.

A. B.

N. N.

A helyszíni szemle megtartása után a járásbíró a hullaszemléhez és a boncoláshoz fog.

A hullaszemlét és boncolást a bíróság az orvosszakértőkkel együtt teljesíti, amennyiben a nyomozási cselekmény a bíróság teendője s magától értetődően az orvosok dolga.

A Bp. 241. §-a értelmében a halottszemlére és a

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek.
Arjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árák teljes jóállás mellett. Csekély bavi részletfizetésre.
— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —
kerékpár- és varrógép nagyraktár

56

SZEGED.

Fraknói képek. — A vár főkapuja a granátos őrséggel. — A felső várudvar.

bonczolásra mindig két orvost kell alkalmazni, akik közül az egyiknek lehetőleg kir. törvényszéki orvosnak kell lennie.

A hullaszemle mindenekeelőtt abból áll, hogy megállapítják a holttest azonosságát: e célból azok az egyének, akik az elhaltat életében ismerték, a holttest megmutatása mellett megkérdezendők. (Bp. 242. §.) A jelen esetben a bíróság a helyszíni szemlénél alkalmazott A. és B. hatósági tanukat alkalmazta erre is.

Ennek megtörténte után az orvosok hozzáfognak a bonczoláshoz és erről a bíróság jegyzőkönyvet vesz fel. Ebben a jegyzőkönyvben mindenekeelőtt benne van a test külső vizsgálata, vagyis megállapítása annak, hogy a test milyen és azon minő sérülések találtattak. Ezután következik a belvizsgálat, a tulajdonképeni bonczolás, vagyis a test üregeinek megnyitása; az orvosi tudomány három ilyen üreget ismer: fejüreg, mellüreg és basüreg; ezek alapján a külső és belső vizsgálatok alapján adják meg azután az orvosok a véleményüket arra nézve, hogy milyen volt az elhalt szervezetének egyéni sajátossága és különös állapota, a sértés elkövetésének körülményei, a sértés minősége és végül, hogy milyen ok idézte elő a halált. (Bp. 243. §.)

A jelen esetben a bonczolási jegyzőkönyv és az ahhoz fűzött vélemény azt juttatta a bíróság tudomására, hogy a sérülést egyetlen egy ütés okozta, amely az elhalt bal balántékára tompa eszközzel méretett és ez a koponyatörés idézte elő a halál okát. Megállapította azonban a szakértő véleménye azt is, hogy az elhalt egy fel-tűnően elgyengült, lesóványodott ember volt, aki védekezni is alig lett volna képes.

Ezzel a helyszíni szemle és a hullaszemle és bonczolás véget ért.

Itt kell azonban arról szólnunk, hogy a bírói szemlének vannak egyéb esetei és az orvosszakértőkön kívül egyéb *szakértők* is, akik a nyomozás, illetve a vizsgálat során kihallgatandók.

Mi tulajdonkép a bírói szemle?

A bírói szemle a bíróságnak az az eljárása, hogy olyan tárgyakat és körülményeket, amelyek a bünvádi eljárásra fontosak, meg szemléli és arról jegyzőkönyvet vesz fel. Az ilyen tárgyak és körülmények kétfélék: vagy olyanok, amelyek a tárgyalásra elvihetők, illetve a tárgyaláson is megvizsgálhatók, pl. a fegyver, az eszköz meg szemlélése a főtárgyaláson is lehetséges, ilyenkor sürgősség nem mindig forog fenn és helyszínén való megjelenés sem, mert a bűnjelet a tárgyaláson fogják megvizsgálni; ellenben ha valamely község, vidék, épület körülményei fontosak, ennek a meg szemlélése a főtárgyaláson nem lesz lehetséges, mert a tárgyalás rendszeren a bíróság helyiségében szokott megtartatni, de viszont itt a szemle nem lesz mindig sürgős; vannak azután olyan tárgyak, amelyek rögtön szemlélhetők csak meg és csak a helyszínén pl. a hulla, amely elrothad s amelyet el kell temetni, a földön található nyomok, amelyek elvesznek, a leégett ház, amely fel-

építésre szorul. S így látjuk, hogy voltaképp háromféle bírói szemle lehetséges, és pedig a) olyan, amely ingó dolgokat szemléli meg és ez mindig foganatosítható; b) olyan amely ingatlanokra és tartozékaikra vonatkozik, amely tehát csak helyszíni szemle útján lehetséges; van azután c) olyan szemle, amely sürgősen és csak a helyszínén foganatosítható és ez a legutóbbi csoport az, amelyet, mint látjuk, nyomban a nyomozás megkezdésekor a bíróságnak kell foganatosítani, mint sürgős nyomozó eselekményt.

A szemlehez szakértők akkor szükségesek, ha olyan tényekről van szó, amelyek felismerésére és megítélésére külön szakértelem szükséges, amelylyel a bíró maga nem bír. Ilyen szakértelem szükséges:

Ölési eseteknél, testi sértéseknél, amikor orvosra van szükség.

A mérgezésnél, amikor az orvoson kívül vegyész is szükséges: ezt a vegyész szakértői vizsgálatot nálunk az országos bírósági vegyész teljesíti, aki Budapesten székel.

Pénzhamisításnál; a szakértői véleményt érczépénzre a körmöczbányai pénzverőhivatal adja, papírpénzre az Osztrák-magyar banknak ezekre a vizsgálatokra külön felállított osztálya.

Okváthamisításnál az irásshakértő adja a véleményt arról, hogy hasonlít-e a hamisítás valakinek a kézírásához, avagy kinek a tintájával íratott a kérdéses írat.

A csalárd és vétkes bukásnál a könyvszakértők vizsgálják meg a vagyonbukott könyveit.

Gyújtogatás esetén a biztosító társaság embere vagy tűzrendészeti közeg ad véleményt arra, hogy mi volt a gyújtás módja, eszköze, helye, ideje és a tűzveszély nagysága, valamint a kár nagysága.

Amennyiben gyanu forog fent, hogy a terhelt *elmebajos*, orvosok adnak véleményt; ezenkívül erre a célra Budapesten van egy külön intézet, amelyben az elmebajos büntetéseket megfigyelik, nevezetesen az igazságügyi országos megfigyelő- és elme gyógyító intézet.

Budapesten van továbbá egy orvosi hatóság, amely mindennemű orvosi kérdésben a vitás véleményeket felvilágosítja és utolsó véleményt ad; ez az igazságügyi orvosi tanács.

Ipari bűncselekmél az iparfelügyelő ad szakértői véleményt. Alkalmazható ezenfelül szakértő minden egyes esetben, amiddőn valami ipari vagy közügyességi kérdés forog szóban s akkor iparosok, mérnökök, építésszek, akár hivatalos személyek, akár nem, adbauak véleményt a bírói szemlénél.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az emberiség őslakhelye.

A teremtésnek ótestamentomi legendáját mindenki ismeri, hogyan teremtett isten egy édenkertet, s mint helyezte bele Adámot, és az élet meg a tudás két fáját

melyek közül megtiltotta, hogy emebhez nyuljon. De Adám, Éva ösztönzésére figyelmen kívül hagyta isten parancsát, beleharapott a tudás fájának gyümölcsébe, a mire aztán Jehova kiűzte őt paradicsomból, hogy homloka izzadságával művelje a földet. A paradicsom bejárata elé pedig két lángoló kardú kherubot állított. A zsidók szintén távol keleten keresték elvesztett paradicsomukat s úgy képzeltek azt, mint termékeny talaju s hatalmas folyókkal átszelt pompás kertet.

A zsidókon kívül egy keleti népnél sem tartotta fenn magát oly híven a paradicsomi lakhelyről szóló monda, mint az irániaknál, kiknek idevonatkozó fogalmait összehasonlítás alapján vehetjük fel a többi szomszéd népek legendái közt. Közép-Ázsia fenlapályain, a Himalája, Karakorum, Küenlün, Hindukus hegylánczok hatalmas elágazásai közepette, fekszik a Pamir, vagy mint az ott tanyázó nomád kirgizek nevezik, a Bam-i-dunya — a világ fedele. Ennek verőfényes magaslatain és mely toroklatai közt kellett hogy feküdjék az iráni hagyományok szerint az Ariana vaidzsa nevű nép őshazája, és ama holdog édeni hon, melynek hőse, Jima (sugárzó) regés király, még ma is Dsemsid név alatt ismeretes a perzsa regékben. Ha az Avesta egyik dalában erről a királyról olvassuk, hogy birodalmában nem száradt ki soha a víz, nem fogyott ki soha az étel, hogy nem volt sem hideg, sem meleg, sem aggkor, sem halál, kinék ne jutnának eszébe rögtön Ovidius és Hesiodus festései az aranykorszakról, midőn az emberek is még, az istenekhez hasonlóan, gond és kín nélkül éltek?

Jima birodalma az Ariana vaidzsa, melyet az áldott Datja, Samarkand és Bokhara folyója szel át, és a szent Ardvi, az Oxus öntöz. Itt jelent meg az istenek királya, Ormuzd, Jima előtt és mint Jehova Noénak, neki is tudni adta az özönvíz bekövetkezését, mely a bűnös emberiséget el fogja söpörni a föld színéről. Hanem Jima nemsokára megkedvelte a hazugságot s így elfordult Istenből, mire aztán ő is elvesztette minden fényét, hatalmát és boldogságát s az iráni emberiség kénytelen volt odahagyni Ariana vaidzsát s nyugatibb vidékekre költözni.

Jima birodalma a magas Hara hegység legkinyúlóbb csücskén, a Hukarján feküdt. Hara elnevezés alatt a Zend-Aveszta az egész keleti hegységet érti, s a Hukarjából ered az irániak szent folyója, az Ardvi, vagy Oxus. Mivel pedig a folyó a Pamir tavaihoz veszi eredetét, tehát a Hukarja alatt csak a Pamir érthető. A Haráú Mithrának, a napistennek is pompás oszlopos palotája van, hol nincs se hideg, se hőség, sem nyomor, sem betegség, sem halál, sem öregség. E felfogás magyarázatához elég alapot szolgáltat annak tudása, hogy az Ardvi forrásánál az iráni monda szerint egy esodátév fa, a

fehér Hauma terem, mely habatatlanná teszi az embert s ép azért ültették az istenek e megközelíthetetlen vidékekre. Van egy más növény is itt, a „mindenség magja”, mely minden növénynek csiráját magában hordja, s ha tavasszal meleg eső hull alá, mindezt magával sodorja és buja, zöld tenyészetté fejti ki.

Előtti a hasonlatosság tehát a héber és az iráni monda közt. Mindkettő az emberiség ártatlanságával hozza kapcsolatba a paradicsomi állapotot, mindkettőben a bűn változtatja meg az előbbi helyzetet, mindkettő keletre teszi az emberiség őslakhelyét, mindkettőben az élet fája játsza a főszerepet s ha az irániak paradicsomjokat az Oxus, mint leghatalmasabb folyójuk forrásánál keresik, úgy ez eszünkbe juttatja a biblia megfelelő helyét a Gibon, Pison, Hiddekel és Frát nagy folyójáról, melyek az éden kertjében tárnaknak s minden földet körül folynak. Csakhogy az irániak, mint a kelethez közelebb lakó nép, világosabb fogalmakkal bírnak azokról az állapotokról, melyek a szemitáknál már alaktalanul mosódnak el.

De Elő-Ázsiának még egy harmadik nagy népcsoportja, a turáni is, valószínűleg szintén ama közös forrásból merítette az elvesztett paradicsomról szóló mondait, mint az árja és a szemita. Az Amu és Sir tájékaiban nomád módra élő törökök közt szintén oly monda van forgalomban, mely az emberiség bölcsőjét ugyanazon hegyesorot vidékére teszi, hol az Ariana vaidzsa feküdt, itt éltek égis nyuló hegyek közt, a Thiansán völgyében, s a hegyek tele voltak drága érzekkel, de egy hatalmas tűz megolvasztotta azokat, s utat nyitott a hegyfalakon át, melyen aztán a nép ki, nyugatra, vándorolt.

Hogy a paradicsom-monda az Indus és Ganges partjainál minő alakot öltött, azt a hinduk gondaköréből tanulhatjuk meg. Ha az irániaknál Jima, ezeknél viszont Jama volt az emberiség törzsatyja, azzal a különbséggel, hogy benne nemcsak az elvesztett boldogságról való hagyomány, hanem a jövő életbe vetett hit is meg van testesítve. Leszállt a halál nagy, ismeretlen birodalmába, de oda őt mindenki követni fogja, hogy vele örökkön tartó, zavartalan boldogságot élvezzen.

Figyelemreméltó különbség itt még az is, hogy a hinduk a földi paradicsom székhelyét többé már nem keleten, hanem északon keresik. De ezzel is csak a nyugatázsiai népek ha gyományait erősítik meg, mert az, a mi ezeknek keletre, nekik északra esik. Itt emelkedett szerintök Meru, az istenek hegye, Brahma városával, honnan a bibliai négy folyamnak megfelelőleg szintén négy folyó özönlik alá a világ mindanegy tája felé. Továbbá a Meru mögött foly a Rasa, a folyók anyja. Partjain körül el Uttarakurus tartománya, hol az első emberek boldogan és bűn nélkül éltek. Bizonyos, hogy a Rasa

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyveikére. 1 Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2 Oly takarékbetéti után, melynek a betét az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem kéri, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intővények és chequek beszedését olváltaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

név is vagy a Jaxartest vagy az Oxust jelöli, s hogy így a hindu monda is lényegében csak az árja népek bagymányait támogatja. Mindent összevéve tehát, a Sir és Pama vidéke, a Pamir magaslatai és a Thiansán völgyei közt keresendő megközelítő britelességgel az emberiség közös őslakóhelye.

KÉPEINKHEZ.

Fraknói képek.

A képeink egyikén bemutatott Fraknó vára még a lovagkor idejéből, abból az időből való, mikor a nagyobb uradalnak birtokosai maguk, vagyonuk és jobbjáruik védelmére, egy arra alkalmas helyen, leginkább nehezen megközelíthető magaslatokon, várakat építettek. Hazánk minden részében találunk hasonló lovagvárakat, azaz hogy legtöbbször már csak a romjait, mert alig egy-kettő áll meg közülök ilyen jókarban es lakható állapotban, mint a rég letűnt századok történelmi emlékeül tekinthető Fraknó vára.

Az ország nyugati részén, a nagymartoni állomástól körülbelül egy órányira eső Rozália-hegység egyik 503 m magas sziklás hegyén áll ez a vár. Eredetben az Aragoniából (az egykor önálló spanyol királyságból) ide származott Bajóti grófok építtették a XIII. század végén, akik a fraknói grófság neve alatt ismert eme nagy kiterjedésű uradalmat rókonuktól: a Bánk bán feleségétől örökölték. A család utolsó férfinarja: Bajóti Vilmos gróf 1445-ben zálogba adta az egész fraknói grófságot Albert osztrák hercegnek, aki a Bajóti leányutódok jogait is önkáron megszerezvén, utódainak egész 1622-ig biztosította a fraknói grófságot. Ekkor azonban királyi adományként az Eszterházy-család kezébe került.

Az Eszterházy-család eredete egész a honalapításig vezethető vissza. Az ország különböző részein igen nagy kiterjedésű uradalmaknak, 10—12 várnak, köztük a munkácsi várnak is tulajdonosai voltak. S midőn 1621-ben a mikolshurgi békekötés alkalmával Bethlen Gábor erdélyi fejedelem Munkácsot is magának követelte, a bazaszerdtetéről és királyhűségéről híres galántai Eszterházy Miklós gróf önként ajánlotta fel Munkács várát, csakhogy a közbékét biztosíthassa.

II. Ferdinánd király, hogy a nagylelkű főúr eme ritka önzetlenségét és hazáéért való alkézettségét megjutalmazza, 1622. évi május hó 2-án kelt oklevelében a fraknói grófságot Kismartonnal együtt négyezázezer magyarforint zálogjog erejéig adományozta neki, majd 1626-ban egy újabb királyi oklevelben a fraknói gróf ezünetvel örök jogon is biztosította részére.

Ettől az időtől kezdve a fraknói uradalom, valamint a gróf által teljesen újjáépíttetett Fraknó vára állandóan Eszterházy birtok maradt s a nagy áldozatokkal jókarban tartott vár, mint birtbizomány, a család hercegi rangra emelt ágából származó galántai Eszterházy Miklós herceg, Fraknó örökös ura, Edelstetten fejedelmi grófja és Sopron megye örökös főispánja, birtokában van ma is. És ritka műkinészeivel, érdekes képeivel, rendkívül tanulságos családi iratai, butorai és fegyverei gazdag tárával, mint valóságos hadtörténelmi muzeum, műtörténeli, valamint köz- és családörténeli szempontból állandóan a közmívelődés ügyét szolgálja.

HIREK.

Gyászhir. Alsószelestei Szelestey Károly, ny. cs. és kir. ezimzetes vezérőrnagy, a magyar szent korona országaihoz tartozó esendőrség volt felügyelő-helyettese, folyó hó 15-én, 65 éves korában Budapesten meghalt. Hült teteme — a megholdogult végső akaratahoz képest — a katonai pompa mellözésével, a szemlekoruton levő altorjai Altorjay Imre vezérőrnagy, esendőrségi felügyelő képviselőtében is megjelent postapiczi Kostka Pál vezérőrnagy, felügyelő-helyettes elén nagy számban megjelent bajtársak és alárendeltjei bensőséges részvételével, július 17-én, délután négy órakor, a Damjanich-uteza 14. szám alatti gyászházból, a református vallás szertartásai szerint, az új köztemetőben levő családi sírboltban helyeztetett örök nyugalomra. Hakilát, mélyen sebzett szerető hitvesén kívül, gyászolják a Lázár, Sántha, Loránth, Csiky és Gödör családok. Ravatala előtt őszinte tiszteletünk lobogóját mi is megbajtra, emléket kegyeletünkbe zárjuk. Legyen áldott az emléke! Nyugodjék békében!

Adomány. Alétesítendő esendőrségi internátus alapja javára újabban az V. számú esendőrkerületi parancsnokságtól 25 korona folyt be. Ezen összeggel az alap vagyona 27,361 korona 88 fillérre emelkedett.

Epitáfium. Lapunk folyó évi 25. számának «Hirek» rovatában közöltük volt, hogy a Vitális Imre rablőgyilkos által, kötelessége hű teljesítése közben agyonlőtt néhai Váradi József őrsvezető emlékét a bajtársi kegyelet síremlékekkel örökíti meg. A németszentpéteri temetőben nyugvó őrsvezető porai felé emelendő sírkövet az illetékes helyen megállapított következő felírat fogja ékesíteni: «Váradi József m. kir. esendőr őrsvezető emlékére, — ki született Németszentpéter községben 1883. évi szeptember hó 19-én és az 1910. évi szeptember hó 6-án, a Biharvármegyei Berettyószentnárton közég határában, Vitális Imre rablőgyilkos által, hű szolgálatteljesítés közben orozva agyonlővetett, — emelte a bajtársi kegyelet 1912.»

Egy próbacsendőr megebesítése. Paraszkv Niklae lui Heen, Hunyadmegye esimpai lakos, július 14-én este kilenc órakor Főris László esimpai őrsbeli próbacsendőrt orozva megtűnádta és egy bottal halántékát megütve súlyosan megebesítette.

KÜLÖNFÉLÉK.

Czukorpótló növény. Antuan argentinnai botanikus Paraguay délamerikai államban egy oly növényt fedezett fel, melynek a czukorhoz hasonló tulajdonságai vannak. Ez a növény, mely alig éri el az egy decziméter magasságot, az Anambal-folyó partjain fordul elő. Szárának egészen czukorize van. Levelének egy loncsanagságu része elegendő, hogy ha szájunkba vesszük, hogy szánkban egy óránál tovább tartó édes ízt érezzünk, három vagy négy levél pedig egy csésze kávé megédesítéséhez teljesen elegendő. Ezek a tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a «caa-cha»-nek, a mint Paraguayban ezt a növényt nevezik, nagyobb czukortartalma van, mint magának a czukornak.

Drága vonatkésés. Egyik amerikai állam, Texas főállamügyésze a napokban rendkívül föltűnő bírsággal sújtotta a Chicago Neo Island and Golf Railway társaságot. A vonatnak több ízben harmincz percnél nagyobb késése volt és Texas főállamügyésze ezért 400,000 dollár bírságot szabott rá. A társaság a törvényszékhez fölbevezett, ám alkalmasint eredmény nélkül, mert Texas egy újabb törvénye kimondja, hogy a harmincz percnél nagyobb késéseket nagy pénzbüntetéssel kell sújtani. A törvény igen szükséges volt, mert a magántársaságok már borzalmas könnyelműséggel jártak el a forgalom lebonyolításában. Rendről nem is volt szó többé. Gyakoriak voltak a három, négy, öt órai, sőt a kilencz-tíz óras vonatkésések is, a minek rengeteg baleset lett a következménye. A Chicago vasút négyszer késett. Egyszer két óránál hosszabban, háromszor félóránál hosszabb ideig. E négy késésért a társaság körülbelül öt millió koronát fizetett, egy másik magánvasút pedig, a Missouri Kansas Texas Company pedig már hónapokkal ezelőtt 200,000 dollárt. Ez a társaság annak idején fölbevezett a bírság ellen ám a keresetet elutasították és ezért hiszik, hogy a 400,000 dollárt is ki kell fizetni. Ez lesz a legnagyobb pénzbírság, a melyet valaha rendőrség kiszabott. Ha nálunk Európában is elkezdének a vonatkésésekért pénzbírsággal büntetni a vasutakat hej de sok előkelő vasút fizetné utolsó pénzecskéjét büntetésre, nem is szólva a kedves viczinálisokról, a melyeket direkt azért építenek, hogy az emberiségbe kellően beolthassák a türelem nemes erényét.

Diplomás hóhérok. Szinte hihetetlen de igaz, hogy voltak már doktori diplomás hóhérok is. A sok ritkaság között, melyet Stuttgart városában őriztek s melyet 1857-ben tűzvész pusztított el, volt egy bárd, közvetlenül Sándor württembergi herczeg értékes pallosa mellett. A bárdba ez a mondás volt belemarattva: — Ne tégy gonoszat és veled se követnek el semmi gonoszat.

Ez a bárd a négy Bickel-testvérnek, Márknak, Jakabnak, Andrásnak és Jánosnak volt a hóhérbárdja. Mind a négy testvér Stuttgart város hóhéra volt. Harminczegy esztendő alatt (1660—1691) nem kevesebb, mint 315 bűnöt végeztek ki. 1680-ban történt, hogy I. Lipót német-római császár és magyar király ép abban az időben lovagolt be Stuttgart városába, mikor egy gyújtogatót és egy gyilkost kivégeztek. Az uralkodó végignézte az aktust. A két idősebb testvér, Márk és Jakab oly

ügyesen végezte tisztét, hogy I. Lipót jutalmul az orvos doktorátust adományozta nekik, miáltal meg volt nekik engedve, hogy orvosok gyanánt működjenek és minden testi bajt legjobb tudásuk szerint meggyógyítsanak. Ettől az időtől fogva mind a ketten oda tették nevük elé a dr. jelzést. E két emberen kívül más hóhér nem volt doktor, ámbár, mint egy csipősnyelvű latin krónikás megjegyzi, a hóhér nem egészen méltatlan az orvosdoktori címre, mivelhogy minden betegséget gyorsan, biztosan és sikeresen még tud szüntetni.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Egy havtíjjas. Névtelen levelekre nincs válaszunk.

27. k. j. Igen. A hó végéig rendes illetményeit huzza.

Zernest. Megkapja. Legközelebb.

25. Megilleti, ha tényleg parancsnokol.

V. 1889. A hogyan ön leírta az esetet, nem látunk az őri-zetbe vételre okot fennforogni.

1886. 1. Felségkérvénnyel esetleg beszámítják. 2. Ha a szolgálat meg van szakítva s ez nem önhibájából történt, beszámítják.

R. R. 1. Ha az illető a méhézeti tanfolyamot sikeresen elvégezte, igen. 2—3. Még nincs rendezve.

Tudnivagyó. 1. Nem vállalkozhatunk rá. 2. Ha a szabályokapontosan betartják, ily kérdés fel sem merülhet. 3. Megegyezéstől függ. Ha nem tudnak megegyezni, majd döntenek az előjárók.

Csanádi. Csak egyszerűen számít. Sorsjegyei nem nyertek.

Öreg csendőr. Mint az altiszteknek.

1881. 1. Szabályrendeletileg kell hogy rendezve legyen. 2. Igen.

Nyugdíjas őrmester. Azon időpontig, míg ténylegesen szolgált, nézetünk szerint illetékes, azonban a hivatalos részletintézkedések még nincsenek kiadva.

1000. A koronaörséghez nem lehet átlépni.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállítói

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Büntetőjogi döntvénytár.

I. Vádlottnak az a tette, hogy mint a sértettnek megrendelések gyűjtésére megbízott ügynöke, abból a ozélból, hogy magának jutalék czimén jogtalan vagyoni hasznot szerezzen, a sértettet hamis megrendelőjegyek bemutatásával tévedésbe ejtette és megkarosította, csalás vétségét állapítja meg. — II. A puztán olyan megrendelések gyűjtésével megbízott ügynök, amely megrendeléseknek elfogadását a megbízó magának tartotta fenn, a Btk. 381. §-ának 2. pontjában felsorolt személyek egyikének sem tekinthető.

(Curia, 1912 február 21. 1281/1912. sz. a. III. Bt.)

A munkaadónak kötelességében áll minden óvintézkedést megtenni arra nézve, hogy alkalmazott munkásai testi épsege és élete veszélynek kitéve ne legyen; elítélés, mikor a vádlott ezt a köteles gondosságot mulasztotta el s ezáltal okozója lett annak, hogy az egyik munkás a forró malátával telt tartályba beleesett és oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy annak következtében elhalt. A Curia az alsófok által megállapított tényekből azt a következtetést vonta le, hogy a vádlottat büntetőjogi gondatlanság terheli.

(Curia, 1912 február 21. 1258 1912. sz. a. I. Bt.)

Lopás czimén mondatott bűnösnek a bérkocsisutas, aki a bérkocsit korábban használt személy által a bérkocsiban felejtett tárgyat, a bérkocsis tudta s beleegyezése nélkül jogtalan eltulajdonítás célzatával elvette. A kir. tábla jogtalan elsajátítás vétségét (Btk. 367. §.) állapította meg.

(Curia 1912 jan. 9. 144/1912. sz. a. II. Bt.)

Vádlottnak az a tette, hogy a szolgálatadója részére érkezett postautalványokat jogtalanul magához vette, azokra a postai küldemények átvételére egyedül feljogosított czimzettnek nevet ráhamisította és e hamisított okiratok alapján az utalványozott összegeket felvette: lopás és magánokirathamisítás anyagi halmazata.

(Curia 1911 szeptember 28-án, 6448. sz. a. III. Bt.)

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. bonvédelmi miniszter ur által:

Kovacs-Buna József, II. számú csendőrkerületbeli járásörmester, egy rablógyilkosság tettesének elfogása alkalmával teljesített igen buzgó és igen eredményes szolgálataért.

Debreczi József, VII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, kiválóan buzgó és igen eredményes szolgálataért.

A magyar szent korona országaihoz tartozó osendőség felügyelője által:

Bacsa István, III. számú csendőrkerületbeli őrsvezető cz. őrmester, egy rablógyilkosság tettesének kilenc napon át tartott fáradságtalan, körültekintő, igen leleményes és ügyes nyomozás utáni kiderítése és azok elfogása alkalmával kifejtett eredményes tevékenységeért.

Előléptettek:

1912 július 1-ével:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Kele József, Winkler Adolf, Vaszlavik András, Kelemen Mihály és Zajzon János őrsvezető cz. őrmesterek, *őrmesterekké*; továbbá

Piebler János, Catanzaró Károly, Szentmiklósi Móríc, Szabó Gy. Sándor III., Astileán Dániel és Szepessy Jenő csendőr cz. őrmesterek, *őrsvezető cz. őrmesterekké*.

Házasságra léptek:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Kóbor István csendőr cz. őrmester, Oláh Irénnel, 1912 június 15-én, Samodon.

Nagy Ferencz őrsvezető cz. őrmester, Pánek Emmával, 1912 június 18-án, Nyirádon.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Bakó Balázs csendőr cz. őrmester, Baricz Vilmával, 1911 augusztus 10-én, Várdotfalván.

Fehér József csendőr cz. őrmester, Németh Máriával, 1912 február 18-án, Tüskeváron.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Gombos István őrsvezető cz. őrmester, Bátorj Julianna Rebekával, 1912 június 29-én, Bujon.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

**Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
talan nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.**

Honvédelmi miniszter ur önagyméltósága által 5242912. sz. a. rendszeresített újfajta sapkák, nemkülönben az összes felszerelési cikkek, nyári szürke és fehér czérnakeztyűk raktárunkon a legjutányosabb árban kaphatók.